

РЕШЕНИЕ

№ 42590

гр. София, 18.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав, в
публично заседание на 18.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Кристина Алексиева, като разгледа дело номер **7932** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по жалба на А. Ш., гражданин на О. кралство В., срещу Решение по т. 64 от Протокол № АСД-06-2-8/04.09.2023 г. на Експертната комисия към Регионално управление на образованието (РУО) - [населено място], назначена със Заповеди № РД-06-469/09.06.2023 г. и № РД-06-711/31.08.2023 г. на началника на РУО – С. З..

В жалбата се поддържа липсата на мотиви, с което е нарушен чл. 59, ал. 2 АПК. Липсвало изложение защо документите не са в оригинал. Счита, че заявлението на жалбоподателката е разгледано заедно с още други заявления и не са образувани отделни производства. Поддържа, че са изпълнени всички изисквания за предоставяне на документи, за тяхна заверка и превод. Същите били нотариално заверени във В., поставен им е апостил и са преведени от заклет преводач.

Ответната страна – Експертната комисия към Регионално управление на образованието - [населено място], назначена със Заповеди № РД-06-469/09.06.2023 г. и № РД-06-711/31.08.2023 г. на началника на РУО – С. З., изразява становище за неоснователност на жалбата. Поддържа се, че в протокола от заседание на комисията са изложени мотиви за отказа. Поддържа, че документите не са заверени съгласно изискванията по чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г., тъй като към заявлението са приложени копия на документи за училищно образование. Същите отговаряли на изискванията на чл. 108, ал. 5 от Наредбата, но не и на изискванията на чл. 108, ал. 2 от наредбата, налагащи заверяване от нотариус или от училището, издало документа.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

До началника на Регионално управление на образованието (РУО) - [населено място] е подадено

заявление вх. №АСД-06-1-182/31.08.2023 г. от А. Ш., с което е поискано признаване на завършено средно образование в училище „Stretford Gramar School“ във В. през учебната 2020 – 2021 година. Като цел за признаването се сочи достъп до обучение в системата на висшето образование.

Към заявлението са представени следните копия на документи: общ сертификат за средно образование, съдържащ резултати от гимназиални изпити; писмо за допустимост от директора на „Stretford Gramar School“, с което удостоверява, че А. Ш. е била ученичка в училището от м. септември 2016 г. и е завършила своите А нива в това училище; пълномощно и две страници от паспорт. Документите са преведени от преводач от английски език на български език, а върху копията на български език е отразена нотариална заверка на подписа на преводача Т. Н..

Към заявлението е представено писмо на И. М., в качеството си на солистиор, в което потвърждава, че гореизброените документи са верни и точни копия на оригиналните документи, представени му на 22.08.2023 г. Приложен е апостил, отнасящ се за изготвения публичен документ от И. М..

По преписката е приложена Заповед № РД-06-469/09.06.2023 г. на началника на РУО – С. З., с която на основание чл. 107, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. е назначен съставът на Експертната комисия към РУО – С. З., както следва: председател – М. Й.; заместник – председател – М. Ц.; членове – И. Ж. И., Д. Д., Е. К.; М. М. и И. П..

Издадена е Заповед № РД-06-711/31.08.2023 г. на началника на РУО – С. З., с която изменен съставът на горепосочената експертна комисия, като на мястото на Д. Д. е включена Г. Т..

По преписката е приложен Протокол № АСД-06-2-8/04.09.2023 г. от заседание от 01.09.2023 г. на назначената Експертна комисия към РУО – С. З., като по т. 64 е взето решение, с което не се признава завършеното средно образование на А. Ш..

Комисията е приела, че предоставените документи не са в оригинал и/или копие, заверено от нотариус или от училището, издало документа. Посочените са нормите на чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. и чл. 19 и чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г.

С писмо изх. № РД-17-698/04.09.2023 г. на началника на РУО – С. З. е уведомена жалбоподателката за отказа на комисията.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 АПК, против административен акт, подлежащ на съдебен контрол и от надлежна страна, която е адресат на акта, доколкото е отказано нейно искане, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна, но по съображения, различаващи се от възраженията на жалбоподателя.

Съгласно разпоредбата на чл. 168 АПК, съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, като проверява дали е издаден от компетентен орган и в съответната форма, спазени ли са процесуалните и материалноправните разпоредби при издаването му и съобразен ли е с целта, която преследва закона.

Оспореният административен акт (решение по т. 64 от Протокол № АСД-06-2-8/04.09.2023 г.) е издаден от компетентния орган по чл. 107, ал. 1 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. (редакция ДВ, бр. 75 от 01.09.2023 г., действаща към момента на подаване на заявлението), а именно Експертната комисия към Регионално управление на образованието – [населено място]. Комисията е назначена по надлежния ред, а при взимане на решението са участвали лицата, които са назначени в състава ѝ (един от членовете ѝ не е взел участие, но това не се отразява на взетото решение).

Актът е надлежно мотивиран от фактическа и правна страна, като отговаря по форма на общите

правила по чл. 59, ал. 2 АПК. Налице са ясни и конкретни мотиви и разпоредителна част, от които може да се изведат причините, довели до отказа. В тази връзка е посочено, че документите не са в оригинал и/или копие, заверено от нотариус или от училището, издало документа. Органът е посочил единствено нормите на чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. и чл. 19 и чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г., но от общия смисъл на решението се извежда извод, че според органа не са спазени изискванията на посочените тези норми.

Допуснато е съществено нарушение на административнопроизводствените правила, което би довело до друго приложение на материалния закон.

Редът и условията за признаване на завършено средно образование в чужбина е регламентиран в Наредба № 11 от 11.09.2016 г. (редакция ДВ, бр. 75 от 01.09.2023 г., действаща към момента на подаване на заявлението).

Съгласно чл. 108, ал. 1 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. желаещите признаване на завършен период, клас, етап, на завършена степен на училищно образование и/или на професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави или от училище от системата на Европейските училища, подават следните документи: 1. заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката, в което посочва целта на признаването и дали желае признаване на клас от училищното образование или етап от средната степен на образование; 2. документ за училищно образование и/или професионална квалификация; 3. документ, в който се посочва какви права дава документът по т. 2 за продължаване на образованието, в случаите, когато това не е посочено в документа по т. 2; 4. в случай че лицето желае да продължи обучението си в първи или втори гимназиален етап в българско училище - справка за изучаваните учебни предмети с хорариума на учебните часове и поставените оценки, ако не са вписани в документа по т. 2; 5. превод на български език на документите по т. 2, 3 и 4 от заклет преводач; 6. документ за последния завършен клас в българско училище (ако има такъв) преди обучението в училище на чужда държава, когато лицето желае признаване на класове от VIII до XII включително; 7. документ за платена държавна такса - за документи, подадени в РУО.

В случая органът не твърди за липсата на представен документ по чл. 108, ал. 1 от Наредбата, а посочва, че не е изпълнено изискването на чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г., според която документите по ал. 1, т. 5 и 7 се подават в оригинал, а документите по т. 2, 3, 4 и 6 - в оригинал или копие, заверено от нотариус или от училището, издало документа.

Допълнително органът е приел за неизпълнение на изискванията на чл. 19 от Наредба № 32/29.01.1997 г., която гласи следното: ал. 1 - Проектите за всички документи се изготвят върху двете страни на листа, като на страницата, на която свършва текстът, трябва да има достатъчно място за подписите на страните, за съответните надписи и за подписа и печата на нотариуса; ал. 2 - При липса на място върху долната част на страницата се залепва продължение (алонж), скрепено с подписа и печата на нотариуса най-малко на две места; ал. 3 - Ако документът подлежи на вписване, на първата страница преди заглавието трябва да има достатъчно място за нанасяне на данните от вписването.

Също така органът е приел, че не са изпълнени изискванията на чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г., която гласи следното: ал. 1 - При удостоверяване документите и преписите, които са на повече от един лист, се номерират и подлепват (подшиват), като всеки два листа се скрепват с подписа и печата на нотариуса най-малко на две места; ал. 2 - Екземплярите, предназначени за страните, им се предават срещу подпис. Ако тези екземпляри са на повече от един лист, те могат само да се прошнуроват, като в този случай краищата на лентата (шнура) се завързват и скрепват с въсък или друг материал, върху който се полага печатът на нотариуса.

Като обобщение може да се посочи, че органът е приел, че се касае за недостатъци в документите и начина на предоставянето им, а не за липсата на такива документи.

Според чл. 109, ал. 1 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. (редакция ДВ, бр. 75 от 01.09.2023 г.) Експертната комисия към РУО извършва експертна оценка на представените документи и взема решение за признаване или за отказ за признаване, при отчитане на определени обстоятелства: 1. продължителността на обучението; 2. вида на училището, в което е проведено обучението; 3. изучаваните учебни предмети и общия хорариум по всеки един от тях; 4. резултатите от обучението; 5. правата, които дава документът в страната, в която е издаден; 6. възрастта на ученика при завършване на съответния клас и разликите между чуждестранната и българската образователна система относно началната възраст за започване на училищно обучение.

Според чл. 109, ал. 3 от Наредбата комисията се произнася по всеки конкретен случай на признаване в срок до един месец, считан от датата на представяне на документите по чл. 108, ал. 1.

Задължението за извършване на експертна оценка на документите (отчитане на обстоятелствата по чл. 109, ал. 1, т. 1-5 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г.) по своята същност е преценка дали следва да се признае образованието (преценка по същество), но това следва да се направи само въз основа на надлежно подадено заявление и документи, т. е. първо следва да се извърши преценка за допустимост на искането, което включва дали документи са представени в необходимия вид по чл. 108, ал. 2 от Наредбата. В тази връзка следва да се посочи, че според чл. 9, ал. 4 АПК органът е длъжен да оказва процесуално съдействие на страните за законосъобразно и справедливо решаване на въпроса - предмет на производство. Този принцип е доразвит в чл. 30, ал. 2 АПК, според който административният орган е задължен да уведоми заявителя за недостатъците на подаденото заявление и да му даде срок, за да ги отстрани. Под недостатъци на заявлението не следва да се разбира единствено определеният негов образец, а и съдържанието му и необходимите документи, когато това е налице изискване за представянето им заедно със заявлението, включително за начина на представяне на документите (в оригинал или копие, заверено от съответната институция). Едва след отстраняване на недостатъка на заявлението (включително и за документите към него) органът има задължение да извърши експертна оценка на тези документи по чл. 109, ал. 1 от Наредбата. В случая органът не е изпълнил задълженията си по чл. 9, ал. 4 и чл. 30, ал. 2 АПК, тъй като не е дал указания на жалбоподателката за представяне на документите по начините, определени в чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. и чл. 19 и чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г. Това бездействие на органа е отнело възможността на жалбоподателката да представи документите в изискуемия вид, а същевременно органът се е произнесъл с отказ, позовавайки се, че документите не отговорят на обсъжданите изисквания (в случая не се е стигнало до извършване на експертна оценка на документите), т. е. на практика органът не е проверил по същество въпроса и е направен отказ само на база констатирани недостатъци в документите, но без да се дадат съответните указания. В този смисъл органът е допуснал съществени процесуални нарушения, тъй като даването на указания би могло да доведе до представяне на документите във вида по чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. и чл. 19 и чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г., а това ще е предпоставка за разглеждане на същите и извършване на експертна оценка, необходима за взимане на решение по същество.

Горно разбиране се подкрепя и от нормата на чл. 109, ал. 6 Наредба № 11 от 11.09.2016 г. (редакция ДВ, бр. 75 от 01.09.2023 г.), според която срокът по чл. 3 за произнасяне на органа, може да бъде удължен в случаите, в които документите, подадени съгласно ал. 1 и ал. 3, са недостатъчни за вземане на решение и се налага представяне на други документи. Предвидена е възможност за допълнително представяне на документи, когато е необходимо да се вземе

решение по същество. По аргумент на по - силното основание се прави извод, че щом може да се предоставят допълнителни документи, необходими за вземане на решение по същество, то е възможно да се представят и документи в необходимия вид по чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г.

Посочените изводи се подкрепят и от новата чл. 108а, ал. 3 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. (ДВ, бр. 65 от 08.08.2025 г., в сила от 01.10.2025 г.) при наличие на недостатъци в заявлението и/или в приложените към него документи органът по чл. 107, ал. 1 определя срок за отстраняването им, като заявителят се уведомява да отстрани недостатъците, както и за последиците от неотстраняването им в срока. Същата не е действала към момента на подаване на заявлението, но подобна нормативна уредба е съответствие с горепосочените изводи за необходимост от даване на указания, когато документите са с недостатъци.

Горното налага извод за незаконосъобразност на оспореното решение и като такова следва да се отмени. Преписката следва да се върне на органа, който следва да даде съответните указания на жалбоподателката, ако счита, че документите са с недостатъци, включително по чл. 108, ал. 2 от Наредба № 11 от 11.09.2016 г. и чл. 19 и чл. 20 от Наредба № 32/29.01.1997 г., като определи срок за това и посочи последиците от неотстраняването им.

По разноските:

С оглед изгода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК жалбоподателката има право на разноски, които са 10 лева за държавна такса. По силата на чл. 226, ал. 3 АПК следва да се присъдят и разноските, направени пред касационната инстанция, които са 70 лева – държавна такса. Същите следва да се възложат в тежест на РУО – С. 3., тъй като е юридическо лице по силата на чл. 253, ал. 1 ЗПУО, а органът се намира в неговата структура.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение по т. 64 от Протокол № АСД-06-2-8/04.09.2023 г. на Експертната комисия към Регионално управление на образованието - [населено място], назначена със Заповеди № РД-06-469/09.06.2023 г. и № РД-06-711/31.08.2023 г. на началника на РУО – С. 3..

ВРЪЩА преписката на Експертната комисия към Регионално управление на образованието - [населено място], която следва да се произнесе, съобразявайки мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Регионално управление на образованието - [населено място] да заплати на А. Ш., гражданин на О. кралство В., сумата в размер на 80 лева – направени по делото разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: